

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Anvisning för tillämpning av förrordningen om boendehälsa

Del V
Förrordning om boendehälsa § 21

Innehåll

1. Utbildnings- och kompetenskrav för hälsoskyddsmyndigheternas utomstående sakkunniga	3
1.1. Kompetenskrav för utomstående sakkunniga § 21	3
2. Grundutbildning för och arbetserfarenhet hos en utomstående sakkunnig	4
3. Kompetensmål för och innehåll i förberedande utbildning	14
3.1. Personcertifierare	16
3.2. Godkännande av arrangör som ordnar med förberedande utbildning till kompetens	17
3.3. Expert på hälsoriktigt byggande och expert på inomhusluft	17
3.4. Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador	17
4. AHOT, identifiering och godkännande av tidigare inhämtad kompetens	18
4.1. Hur ansöker man till ett AHOT-förfarande?	19
4.2. Vem kan godkänna utbyten via AHOT-förfarandet?	19
4.3. Hur mycket kompenserande kompetens kan godkännas genom AHOT-förfarandet?	20
5. Ansökan om personcertifikat	21
5.1. Vilka läroanstalter får ge intyg på sådan utbildning och kompetens som krävs för hela behörigheten?	22
5.2. Inverkan av tidigare kompetens på verksamheten som sakkunnig	22
6. Uppgifterna för utomstående sakkunniga	23

Bilaga 1 AHOT-BLANKETT BYGGNADSHÄLSOEXPERT BHE

Bilaga 2 AHOT-BLANKETT EXPERT PÅ INOMHUSLUFT SISA

Bilaga 3 AHOT-BLANKETT EXPERT PÅ FUKTSKADOR I BYGGNADER KVKT

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Anvisning för tillämpning av förordningen om boendehälsa, Del V

1. Utbildnings- och kompetenskrav för hälsoskyddsmyndigheternas utomstående sakkunniga

Enligt 49 § i hälsoskyddslagen kan utomstående sakkunniga anlitas till hjälp vid hälsoskyddstillsynen. En utomstående sakkunnig ska ha den kompetens som behövs för att utreda de kemiska, fysikaliska och biologiska faktorer som orsakar sanitär olägenhet. Mätningar, undersökningar och utredningar ska utföras och prov tas på ett tillförlitligt sätt och med ändamålsenliga metoder.

Enligt 49 d § i hälsoskyddslagen ska utomstående sakkunnig visa sin kompetens genom att med godkänt resultat genomgå den utbildning och det kompetenstest som social- och hälsovårdsministeriet kräver eller genom att skaffa godkännande för motsvarande kompetens som har inhämtats tidigare genom utbildning eller arbetserfarenhet. Närmare bestämmelser om innehållet i och omfattningen av den utbildning som ska genomgå för att visa kompetensen samt om den arbetserfarenhet eller den övriga kompetens som krävs utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Om kompetenskraven i fråga föreskrivs i 21 § i förordningen om boendehälsa och i bilaga 3 till förordningen. I förordningen föreskrivs det om kompetenskraven för utomstående sakkunniga i fråga om såväl fukt- och mögelskador i byggnader som problem med inomhusluften. För övriga mätningar, undersökningar eller utredningar eller provtagningar, till exempel bullermätningar, tillämpas 49 § 2 mom. i lagen, där det föreskrivs att för uppgiften ska anlitas en person som i övrigt är kompetent, vars kompetens hälsoskyddsmyndigheten bedömer från fall till fall.

1.1. Kompetenskrav för utomstående sakkunniga § 21

Utbildningen enligt 49 d § 1 mom. i hälsoskyddslagen för en utomstående sakkunnig ska uppfylla de krav på kunnande som avses i bilaga 3. En utomstående sakkunnig ska ha en för uppgiften lämplig examen och arbetserfarenhet i branschen enligt bilaga 3.

Texten i bilaga 3 presenteras på grå botten i tabellerna nedan. Nedanför den grå delen preciseras delmålet i förordningen om boendehälsa, dvs. de är mer detaljerade än vad som fastställts i förordningen om boendehälsa. De kompletteras av de riktgivande läroplanerna för högskolor (Rakennusterveiden ohjeelliset opetussuunnitelmat korkeakouluille, slutförs 2016) som bereds inom riksomfattande utvecklingsprojekt.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

2. Grundutbildning för och arbetserfarenhet hos en utomstående sakkunnig

Kravet utifrån förordningen om boendehälsa på grundskolning och arbetserfarenhet för i 49 § i hälsoskyddslagen avsedda utomstående sakkunniga i fråga om såväl fukt- och mögelskador i byggnader som problem med inomhusluften:

Grundutbildning

1 studiepoäng (sp) motsvarar 27 timmar arbetsinsats av en studerande	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
	Kan ensam vara utomstående sakkunnig	Sådana undersökningar som hänför sig till en process för utredning av problem med inomhusluften i en byggnad ska göras i samarbete mellan en expert på inomhusluft samt en som undersöker byggnaders skick och har kunskap om fuktskador.	
GRUNDUTBILDNING	<p>1. En i byggnads- (husbyggnads- eller VVS-branschen) branschen</p> <p>avlagd högskoleexamen, tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller någon motsvarande examen, eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen</p> <p>2. En inom naturvetenskaper, miljövetenskaper och miljöhälsa</p> <p>avlagd högre eller lägre högskoleexamen, tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller någon motsvarande examen, eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen</p>	<p>1. En inom naturvetenskaper, miljövetenskaper och miljöhälsa</p> <p>avlagd högre eller lägre högskoleexamen, tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller någon motsvarande examen, eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen</p>	<p>1. En i byggnadsbranschen (husbygge)</p> <p>avlagd högskoleexamen, tidigare examen inom yrkesutbildning på högre nivå eller någon motsvarande examen, eller tidigare teknikerexamen eller motsvarande examen</p>
ARBETSERFARENHET	Minst 3 år i uppgifter med att undersöka byggnaders skick och sanitära olägenheter		

Det är att observera att inte en enda av de tre ovan nämnda kompetenserna kan fås genom yrkesutbildning och att endast en person med examen i husbyggnadsbranschen är lämplig som konditionsgranskare med kunskap om fuktskador.

För grundutbildningen kan man dock överväga från fall till fall - t.ex. att läggs till en elingenjör kunde få RTA-kompetens om personen i sitt examensbetyg kan påvisa prestationer i husbyggnadsbranschen, praktisk erfarenhet i arbetsuppgifter med anknytning till byggnaders skick respektive sanitära olägenheter, samt eventuell kompletterande utbildning i branschen. Den utbildande instansen har som uppgift att bedöma om en persons grundutbildning är lämplig och eventuellt godkänna denne utifrån ett

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

s.k. AHOT-förfarande (AHOT = identifiering av tidigare anskaffade kompetens).

KOMPETENSKRAV - A. Föroreningar i inomhusluft, hälsoeffekter, undersökningar och bekämpning

A. FÖRORENINGAR I INOMHUSLUFT, HÄLSOEFFEKTER, UNDERSÖKNINGAR, BEKÄMPNING 7 SP	Expert på hälsoriktigt byggnade (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
del 1. Föroreningar i inomhusluften	minst 8 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 3 sp) b) Biologiska och mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 5 sp)	minst 8 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 3 sp) b) Biologiska och mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 5 sp)	minst 5 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 3 sp) b) Mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 2 sp)
	Känner till de viktigaste agensen i inomhusmiljön och deras källor, mätmetoder och provtagningsmetoder samt föroreningarnas åtgärdsgränser		
	Kan tolka mätresultat och göra upp en sammanfattning av resultaten från undersökningar av byggnaders inomhusmiljö och skick, rapportera skriftligen och muntligen samt informera om resultaten. Kan leda en process för att utreda problem i inomhusluften och utnyttja special-sakkunnigas tjänster.	Kan tolka mätresultat och göra upp en sammanfattning av resultaten från undersökningar av byggnaders inomhusmiljö och skick, rapportera skriftligen och muntligen samt informera om dem.	Kan i samband med undersökningar av byggnaders skick tolka resultaten från undersökningarna, samt rapportera skriftligen och muntligen respektive informera om dem.
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> känner till de viktigaste kemiska (VOC, skadeämnen, fibrer m.m.) och mikrobiologiska (svampar och bakterier) agenserna i inomhusmiljön och deras källor, mätmetoder och provtagningsmetoder, osäkerhetsanalyserna kring mätningar eller provtagningar samt föroreningarnas åtgärdsgränser. vet varifrån åtgärdsgränserna kommer och vad de används till känner till förekomsten av föroreningar i olika typer av byggnader, byggnads- och konstruktionsdelar samt emissioner från material kan informera om och presentera analysresultat (riskkommunikation) kan arbeta i flerprofessionella expertgrupper (t.ex. en inneluftgrupp) 		
	<ul style="list-style-type: none"> vet bl.a. vad mögel är och var det förekommer samt förstår skillnaderna mellan mögelarterna (allmänt förekommande fuktscademikrober, toxinalst-rare och betydelsen av mikrobmängder) känner till de biologiska inneklimatagensen (skadedjur, kvalster, legionella m.m.) 		<ul style="list-style-type: none"> vet bl.a. vad mögel är och var det förekommer samt förstår skillnaderna mellan mögelarterna (allmänna och fuktscademikrober, och betydelsen av mängderna)
	<ul style="list-style-type: none"> kan tolka resultaten från undersökningar av inomhusmiljön i och skicket av byggnader kan leda processer för utredning av problem med inomhusluften och kan utnyttja special-sakkunnigas tjänster 	<ul style="list-style-type: none"> kan tolka resultaten från undersökningar av inomhusmiljön kan leda processer för undersökning av inomhusmiljön och kan utnyttja specialexperters tjänster 	<ul style="list-style-type: none"> kan tolka resultaten från undersökningar av byggnaders skick tillsammans med resultaten från undersökningar av inomhusmiljön kan leda processer för utredning av byggnaders skick och dra nytta av specialexperters tjänster.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

A. FÖRORENINGAR I INOMHUSLUFT, HÄLSO-EFFEKTER, UNDER-SÖKNINGAR, BEKÄMPNING 7 SP	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fukt-skador (KVKT)
del 2. Metoder för undersökning av inomhusmiljön	minst 3 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 1 sp) b) Biologiska och mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 2 sp)	minst 3 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 1 sp) b) Biologiska och mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 2 sp)	minst 1 sp a) Kemiska inomhusmiljön (min. 0,5 sp) b) Mikrobiologiska inomhusmiljön (min. 0,5 sp)
	Känner till metoderna för undersökning av problem i inomhusmiljön, kan utföra dem samt rapportera om resultaten och om osäkerheter i fråga om dem.		Känner till metoderna för undersökning av problem i inomhusmiljön och förstår osäkerhetsfaktorerna i fråga om dem.
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> • känner till undersökningsmetoderna för processer för utredning av problem med inomhusluften • förstår styrkorna och svagheter i analysmetoderna • kan administrera en hel undersökningsprocess – från upptäckten av ett problem till uppföljningen av korrigeringar • kan utarbeta planer för undersökningar jämte dithörande provtagningsplaner • kan genomföra undersökningar (provtagningar och mätningar) av inomhusmiljön • kan rapportera om resultaten 		
del 3. Effekter på hälsan	min. 2 sp	min. 2 sp	min. 1 sp
	Känner till de allmänaste verkningarna av agens i inomhusmiljön på människans hälsa. Känner till de begrepp i fråga om sanitära olägenheter som finns i olika bestämmelser. Förstår betydelsen av undersökningar om sanitära olägenheter och kan samarbeta med myndigheter och sakkunniga inom hälso- och sjukvården.		
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> • känner till sanitära olägenheter i ljust av olika författningar då de tillämpas på praktiska objekt • förstår andelen av undersökningar av sanitära olägenheter vid riskbedömning av ett objekt • kan samarbeta med experterna hos myndigheterna och inom hälso- och sjukvården • känner till hälso- och samverkningar av olika agens • vet hur komplicerat det är att tolka hälsoeffekterna från fysikaliska förhållanden och såväl kemiska som biologiska och mikrobiologiska föroreningar • är på det klara med de olägenheter som inomhusmiljön orsakar i olika typer av byggnader med hänsyn till användningssyftet • vet hur inomhusmiljön påverkar arbetets produktivitet • kan tolka betydelsen av resultaten från enkäter om inomhusklimat tillsammans med andra undersökningsresultat • förstår de individuella skillnaderna av hälsoeffekter • känner till akuta och varaktiga tekniska åtgärder för att minska sanitära olägenheter • kan grunderna för riskbedömning med avseende på hälsoeffekter i frågor kring inomhusmiljön • känner till hälso- och samverkningarna av olika agens samt hur komplicerat det är att tolka dem 		
A delens totala omfattning	minst 13 sp	minst 13 sp	minst 7 sp

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

KOMPETENSKRAV – B. Byggnadsfysik, fysikaliska förhållanden, metoder för undersökning av byggnaders skick, konstruktions- och produktionsteknik och juridik

B. BYGGNADSFYSIK, FYSIKALISKA FÖRHÅLLANDEN, METODER FÖR UNDERSÖKNING AV BYGGNADERS SKICK, KONSTRUKTIONS- OCH PRODUKTIONSTEKNIK OCH JURIDIK	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fukt-skador (KVKT)
del 1. Byggnadsfysik och fysikaliska förhållanden	minst 5 sp	minst 5 sp	minst 5 sp
Närmare innehåll:	<p>Känner till de fysikaliska förhållandena i inomhusmiljön. Känner till de viktigaste begreppen och definitionerna inom byggnadsfysiken. Känner till källorna till fukt i byggnader, spridningsmekanismer i fråga om fukt samt de normala fukthalterna i olika konstruktioner. Känner till betydelsen av värmeisolering, lufttätthet och ljudisolering samt kan tolka mätresultaten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med viktiga byggnadsfysikaliska begrepp och definitioner. • känner till fukt-källorna i konstruktioner och byggnader samt deras betydelse • känner till de fysikaliska mekanismerna för överföring och kondensering av fukt i konstruktioner • känner till de normala fukthalterna i olika konstruktioner och betydelsen av fukt i betongkonstruktioner • känner till betydelsen av värmeisolering, ljudisolering och lufttätthet i manteln och kan tolka mätresultat. • kan beräkna temperatur- och fuktfördelningar (daggpunkt) samt konstruktioners värmegenomgångskoefficient (U-värde) utifrån vanliga konstruktioner och med enkla kalkylprogram • kan bedöma effekten av luftflöden samt värme- och fukt-fysikaliska fenomen i olika byggnader (t.ex. kontor, bostadsbyggnader, lager, simhallar) • känner till egenskaperna i material i vatten- och fuktspärrar och hur de fungerar • känner till verkningarna av att man ökar energieffektiviteten (byggnader och inomhusluft) <ul style="list-style-type: none"> • känner till de fysikaliska förhållandena i inomhusmiljön: inomhusluft värme- och fuktförhållanden, temperatur-index, belysnings- och ljudförhållanden samt radon • kan metoder för mätning av fysikaliska förhållanden i byggnader, kan osäkerhetskontroller av mätförfaranden och fortsatta analyser samt åtgärdsgränser för omständighetsfaktorer 		

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

BYGGNADSFYSIK, FYSIKALISKA FÖRHÅLLANDEN, METODER FÖR UNDERSÖKNING AV BYGGNADERS SKICK, KONSTRUKTIONS- OCH PRODUKTIONSTEKNIK OCH JURIDIK	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
del 2. Metoder för undersökning av en byggnads skick	minst 4 sp	minst 2 sp	minst 5 sp
	Känner till metoderna för mätning av fysikaliska förhållanden i inomhusmiljön. Känner till de principer som ligger som grund för bedömningar och undersökningar av byggnaders skick samt undersökningsmetoderna, och kan således beställa en byggnadsteknisk undersökning av byggnadens skick samt mätningar och bedöma resultatens betydelse med tanke på konstruktionerna.	Känner till metoder för mätning av fysikaliska förhållanden i inomhusmiljön.	Kan utföra mätningar av fysikaliska förhållanden i inomhusmiljön. Känner till de principer som ligger som grund för bedömningar och undersökningar av byggnaders skick och kan utföra dem samt tolka och rapportera om resultaten och bedöma resultatens betydelse med tanke på konstruktionerna.
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> • kan utföra mätningar och analyser av samt utarbeta rapporter om byggnaders fysikaliska omständigheter (temperatur, drag, luftflöden, fukt, belysnings- och ljudförhållanden, radon) • kan bedöma tillförlitligheten av metoder för mätning/undersökning av fysikaliska faktorer samt betydelsen av felkällor • känner till principerna för utarbetande av bedömningar och undersökningar av byggnaders skick <ul style="list-style-type: none"> • kan identifiera orsakerna till problem i olika byggnadsdelar • känner till riskkonstruktioner i olika typer byggnader från olika tidsperioder samt konstruktionernas funktion och metoder för undersökning av dem • kan identifiera vägarna för tilluft och luftläckagen (tilluftskanaler, friskluftsventiler, avlopp, mantelläckagen, osv.) • känner till metoder för undersökning av byggnaders skick (fukt och temperatur i konstruktioner, lufttäthet, tryckförhållanden, platser med värmeläckage, ljudisolering) • kan mäta fukt och temperatur i konstruktioner • kan beställa mätningar samt undersökningar av byggnaders skick • kan bedöma betydelsen av resultaten för funktionen av konstruktioner 		<ul style="list-style-type: none"> • kan identifiera orsakerna till problem i olika byggnadsdelar • känner till riskkonstruktioner i olika typer byggnader från olika tidsperioder samt konstruktionernas funktion och metoder för undersökning av dem • kan identifiera vägar för tilluft och luftläckagen (tilluftskanaler, friskluftsventiler, avlopp, mantelläckagen, osv.) • kan utarbeta såväl planer för undersökning av byggnaders skick som dithörande provtagningsplaner • kan genomföra bedömningar och undersökningar av byggnaders skick: <ul style="list-style-type: none"> - kan mäta fukt och temperatur i luften och i konstruktioner - kan bestämma tryckförhållandena i en byggnad - mätning av lufttäthet och läckageluft - fotograferingar med värmekamera - ljudisolering i konstruktioner - kan granska gamla plandokument, känner till noteringarna i dem och kan utifrån dem identifiera riskkonstruktioner - förstår betydelsen av konstruktionsundersökningar (öppnande av konstruktioner) samt kan göra och rapportera sådana • kan utifrån mätresultat bedöma storleken och betydelsen av vägar för luftläckage • kan för en undersökt byggnad ställa en specifik sammanfattning av alla resultat från undersökningarna av byggnadens skick och identifiera behoven av ytterligare undersökningar

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

BYGGNADSFYSIK, FYSIKALISKA FÖRHÅLLANDEN, METODER FÖR UNDERSÖKNING AV BYGGNADERS SKICK, KONSTRUKTIONS- OCH PRODUKTIONSTEKNIK OCH JURIDIK	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
del 3. Konstruktions- och produktionsteknik	minst 3 sp a) Konstruktionsteknik (min. 2 sp) b) Produktionsteknik (min. 1 sp)	minst 1 sp a) Produktionsteknik (min. 1 sp)	minst 5 sp a) Konstruktionsteknik (min. 4 sp) b) Produktionsteknik (min. 1 sp)
	Känner till olika tidsperioders allmänaste konstruktionslösningar och de risker som gäller dem samt alternativa reparationsmetoder. Känner till specialåtgärderna i samband med problem i inomhusmiljön.	Känner till specialåtgärderna i samband med problem i inomhusmiljön.	Känner till olika tidsperioders allmänaste konstruktionslösningar och de risker som gäller dem samt alternativa reparationsmetoder. Känner till specialåtgärderna i samband med problem i inomhusmiljön. Kan göra upp preliminära reparationsplaner.
Närmare innehåll: a) Konstruktionsteknik	a) Konstruktionsteknik: <ul style="list-style-type: none">känner till syftet med konstruktionerna i olika byggnadsdelar och de problem som det kan medföra för andra konstruktioner/byggnadens användare.känner till konstruktionslösningarna från olika tidsperioder och de typiska problem som de är förbundna med samt allmänna reparationslösningarkänner till riskkonstruktioner och deras reparationsprinciperkänner till alternativa reparationsåtgärder: rivning, total eller partiell reparation, ska skadat material avlägsnas eller kan det lämnas kvarkänner till metoder för kontroll av skadeämnen: inkapsling, tätning, kontroll av tryckförhållanden, möjligheter för ventilation, luftrening, användning av biociderkänner till konstruktioner enligt s.k. god byggsed under olika tidsperioder	a) Konstruktionsteknik: <i>inga kompetenskrav</i>	a) Konstruktionsteknik: <ul style="list-style-type: none">känner till syftet med konstruktionerna i olika byggnadsdelar och de problem som det kan medföra för andra konstruktioner/byggnadens användare.känner till konstruktionslösningarna från olika tidsperioder och de typiska problem som de är förbundna med samt allmänna reparationslösningarkänner till riskkonstruktioner och deras reparationsprinciperkänner till alternativa reparationsåtgärder: rivning, total eller partiell reparation, ska skadat material avlägsnas eller kan det lämnas kvarkänner till metoder för kontroll av skadeämnen: inkapsling, tätning, kontroll av tryckförhållanden, möjligheter för ventilation, luftrening, användning av biociderkänner till konstruktioner enligt s.k. god byggsed under olika tidsperioder <ul style="list-style-type: none">kan skaffa och använda resultaten från tidigare bedömningar och undersökningar av en byggnads skick respektive olika utredningar och tillämpa dem som utgångsdata vid undersökning av byggnadens skick och för planeringenkan grunderna för reparationsplanering: byggtkniska, fukttekniska, värmetekniska, luftflödetekniska.kan bedöma omfattningen av och tidsschemat för reparationerkan bedöma kostnaderna av olika reparationsarbetenförstår hur en reparation påverkar omgivande konstruktionerkänner till produktionstekniken för reparationer i praktikenkan utarbeta en riskbedömning av olika reparationslösningar

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

BYGGNADSFYSIK, FYSIKALISKA FÖRHÅLLANDEN, METODER FÖR UNDERSÖKNING AV BYGGNADERS SKICK, KONSTRUKTIONS- OCH PRODUKTIONSTEKNIK OCH JURIDIK	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
del 3. Konstruktions- och produktionsteknik (forts...)			
Närmare innehåll: b) Produktionsteknik:	b) Produktionsteknik: <ul style="list-style-type: none"> • känner till arbetarskyddsfrågorna kring de rivningsarbeten och städarbeten som omfattar skadeämnen eller fukt- och mögelskador • känner till specialåtgärder med avseende på reparationsarbeten av fukt- och mögelskador (skyddsarbeten, rivnings- och rengöringsarbeten, torkningsarbeten, slutstädning och användning av biocider) • känner till metoder för att förhindra dammspridning (kontroll av renheten på arbetsplatser) • känner till principerna för kontroll av fuktigheten på arbetsplatser och grunderna för torkning av konstruktioner • förstår betydelsen av städningen efter reparationer pga. mögel • känner till metoder för kvalitetskontroll av städning • känner till kraven på dokumentering av reparationsarbeten 		
BYGGNADSFYSIK, FYSIKALISKA FÖRHÅLLANDEN, METODER FÖR UNDERSÖKNING AV BYGGNADERS SKICK, KONSTRUKTIONS- OCH PRODUKTIONSTEKNIK OCH JURIDIK	Expert på hälsoriktigt byggande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
del 4. Juridik	minst 2 sp	minst 1 sp	minst 2 sp
	Känner till och kan i sitt praktiska arbete och i varje enskilt fall tillämpa den lagstiftning och de föreskrifter och anvisningar samt ingående av avtal och avtalsteknik som gäller inomhusmiljö och byggande under olika tidsperioder.	Känner till och kan i sitt praktiska arbete och i varje enskilt fall tillämpa lagstiftning, föreskrifter och anvisningar om inomhusmiljön.	Känner till och kan i sitt praktiska arbete och i varje enskilt fall tillämpa den lagstiftning och de föreskrifter och anvisningar samt ingående av avtal och avtalsteknik som gäller inomhusmiljö och byggande under olika tidsperioder.
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> • känner till ansvaret gentemot olika parter utifrån sin arbetsbild • behärskar rollen som expert vid rättsfall • kan samarbeta med olika myndigheter på platser där sanitära olägenheter misstänks 		
B delens totala omfattning	minst 14 sp	minst 9 sp	<ul style="list-style-type: none"> • känner till och kan i sin verksamhet tillämpa lagar, förordningar, föreskrifter och anvisningar med anknytning till inomhusmiljön och byggande under olika tidsperioder • känner till ansvaret för de olika parterna i byggprojekt

KOMPETENSKRAV – C. Ventilation och ventilationsteknik

C. VENTILATION OCH VENTILATIONS-TEKNIK	Expert på hälsoriktigt byg-gande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fukt-skador (KVKT)
del 1. Teori	minst 1,5 sp	minst 1,5 sp	minst 1,5 sp
	Förstår vilken betydelse och uppgift ventilationen har samt dess funktionsprinciper och de typiska proble-m samt förebyggande som hänför sig till ventilation		
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> • känner till de krav på ventilationen som uppstår pga. fuktbelastningen från användningen av en byggnad • förstår syftet med och funktionsprinciperna för ventilation • känner till ventilationsföreskrifterna för bostadsbyggnader, kontor, skolor och daghem under olika tidsperioder • känner till principerna för funktionen hos och justeringen av olika system för ventilation, uppvärmning, vatten och avlopp under olika tidsperioder • känner till de typiska problemen hos ventilationssystem och hur de förebyggs • kan metoderna för mätning av luftströmmar, luftväxling och tryckförhållanden • kan metoderna för bestämning av hygien i ventilationssystem samt effekterna av rengöringen av dem • känner till de metoder som används vid undersökningar av byggnaders täthet • känner till funktionsprinciperna för annan husteknik (värme-, vatten- och avloppsanordningar) i byggnader • känner till de platser i byggnadstekniska system som riskerar att skadas • vet hur ventilationen används och kontrolleras på rätt sätt samt det att läggs till ges korrekta instruktioner om den • vet hur olika ventilationssystem underhålls och det görs service på dem (servicefrekvenser, filterklasser, ser-vicepunkter) • kan identifiera vägar för tilluft och luftläckage (tilluftskanaler, friskluftsventiler, avlopp, mantelläckagen, osv.) • vet hur en byggnad, ventilationssystemet, vädret och konstruktionerna samverkar (betydelsen av tryckförhål-landen) 		
			• kan ur VVS-ritningar ta fram punkter med risk för skador i byggnadstekniska system
del 2. Undersökningsme-toder	minst 1,5 sp	minst 1,5 sp	minst 1,5 sp
	Kan mäta luftmängd, luftflöde och tryckskillnader i olika delar av byggnaden samt utreda ventilationssy-stemets renhet och föroreningars spridning i byggnaden. Känner till metoderna för undersökning av lufttätheten i byggnader.		
	<ul style="list-style-type: none"> • kan bestämma hur orenheter överförs i byggnader (olika tryckförhållanden) • kan mäta till- och frånluftsvolymer • kan bestämma luftväxlingen och tryckförhållandena i en byggnad • kan kvantitativt och visuellt bestämma hygien i ett ventilationssystem 		
	• känner till de metoder som används på platser ute på fältet vid undersök-ningar av byggnaders och konstruktioners täthet		• kan mäta tätheten av och luft-läckagetalet för en byggnad
C delens totala omfatt-ning	minst 3 sp	minst 3 sp	minst 3 sp

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

KOMPETENSKRAV – Lärdomsprov (gäller bara RTA:ta)

	Expert på hälsoriktigt byg- gande (RTA)	Expert på inomhusluft (SISA)	Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT)
LÄRDOMSPROV	minst 15 sp	-	-
	Utöver utbildningsinnehållen ovan ska en expert på hälsoriktigt byg- gande även genomföra ett lärdoms- prov på minst 15 sp med vilket denne visar sig förstå betydelsen av olika delområden.	-	-
Närmare innehåll:	<ul style="list-style-type: none"> ett eget skriftligt lärdomsprov, 12–15 sp och i samband med det en (muntlig och skriftlig) seminariepresentation 3–5 sp Närvarotimmar vid handledningen för lärdomsprov: <ul style="list-style-type: none"> - 26 h handledning av sakkunnig - 40 h allmän handledning - 10 h seminarium och dess förberedelse en forskningsplan ska utformas för lärdomsprovet 	i studieprogrammet ingår ett lärdomsprov, t.ex. en undersökningsrapport om inomhusluftens i ett mångproblematiskt och/eller omfattande objekt	i studieprogrammet ingår ett lärdomsprov, t.ex. en undersökningsrapport om konditionen av ett mångproblematiskt och/eller omfattande objekt
Lärdomsprov	minst 15 sp	-	
Totalt:	min. 45 sp	min. 25 sp	min. 27 sp

En expert på hälsoriktigt byggande (RTA) som har en grundexamen i husbyggnadsteknik kan i sin rapport föreslå reparationsalternativ. Personen kan också ansöka om kompetens som konditionsgranskare med kunskap om fuktskador, om denne behärskar de frågor som anges i det noggrannare innehållet och utifrån studier och arbetserfarenhet kan påvisa sig kunna grunderna av reparationsplanering respektive bedöma reparationsalternativ (risker, omfattning, tidsschema och kostnader) samt utföra konditionsundersökningar – genom att till exempel presentera en undersökningsrapport om konditionen av ett reellt objekt.

Genom 21 § i förordningen om boendehälsa preciseras de i hälsoskyddslagen (1237/2014) 49 d § 1 momentet fastställda kompetenskraven för en utomstående sakkunnig, dvs. kraven på utbildningens innehåll, arbetserfarenhet och kompetensområdet, där den inhämtade kompetensen ger rätt att verka till hjälp under övervakning av hälsoskyddsmyndigheten. I paragrafen i lagen föreskrivs att personen ska genomgått den utbildning och det kompetenstest som social- och hälsovårdsministeriet kräver eller att personen ska skaffa godkännande för tidigare kompetens och arbetserfarenhet samt för annan kompetens (s.k.. AHOT = identifiering av tidigare anskaffade kompetens).

Alternativa sätt för att påvisa kompetens är följande, var för sig eller i olika kombinationer:

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

- att godkänt genomföra förberedande utbildning för certifiering (kan omfatta flera kompetenstester) och tillräcklig arbetserfarenhet i branschen,
- att inhämta godkännande för tidigare utbildning och genomföra ett kompetenstest samt ha tillräcklig arbetserfarenhet i branschen,
- att inhämta godkännande för tidigare utbildning och påvisa kompetens utifrån arbetserfarenhet.

Kompetenstesterna kan omfatta olika delområden av utbildningen separat eller möjligen större helheter av den. Med annan kompetens avses till exempel tidigare slutförda studier, vetenskapliga undersökningar, lärdomsprov, arbetsprov och deltagande i forskningsgrupper.

snäva

Kraven gäller i helhet för utomstående sakkunniga, inte för tjänsteinnehavarna inom hälsoskyddet. Kraven är inriktade på utredning av de faktorer som orsakar fukt- och mögelskador eller andra problem i innemiljöer. Utgångspunkten vore ändå att det även inom alla samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet, vid en hälsoskyddsmyndighet skulle finnas minst en tjänsteinnehavare med samma kompetens som krävs av utomstående sakkunniga. Då förbättrar man också myndigheternas beredskaper för såväl kontroll av sanitära olägenheter i bostäder och andra vistelseutrymmen som bedömning av det arbete som utförs av utomstående sakkunniga.

Utbildnings- och kompetenskraven för hälsoskyddsmyndigheternas utomstående sakkunniga har beretts så att de är kompatibla med miljöministeriets kompetenskrav, som har beretts med stöd av markanvändnings- och bygglagen. Kompetenskraven kan integreras i nuvarande examens-, kompletterings- och specialiseringsutbildningar. Den nödvändiga utbildningen kunde således helt eller delvis inhämtas redan vid examensutbildningen och de delar som saknas genom vidare utbildning.

För sådana begränsade eller snäva uppgifter för vilka förordningen om boendehälsa inte föreskriver kompetenskrav ska en så kompetent sakkunnig som möjligt anlitas, i främsta hand en för det aktuella kompetensområdet (till exempel fotograferingar med värmekamera, fuktmätning, kartläggning av asbest och skadeämnen, konditionsundersökningar av konstruktioner och husteknik) i kompetensregistret registrerad sakkunnig, så som föreskrivs i hälsoskyddslagen 49 d § 2 mom.

En av SHM utsedd aktör (HsL 49 c §) godkänner organisatörerna av utbildningen och certifierar de personer som har tillräcklig kompetens, för fem år i taget, samt upprätthåller ett offentligt datasystem över kompetenta personer. I det offentliga datasystem som upprätthålls av aktören för certifieringen finns en anteckning med namnet och orten för den utomstående sakkunnige samt certifikatets nummer och giltighetstid. Med denna anteckning påvisas att en person är certifierad som utomstående sakkunnig. Certifieringen i sig innebär inte att en person har rätt att självständigt verka som utomstående expert, utan detta kräver alltid ett uppdrag av en myndighet eller fastighetsägare. I registret kan hälsoskyddsmyndigheterna och andra aktörer se sakkunniga vars undersökningar man kan använda till stöd för hälsoskyddsmyndigheternas tillsyn. Registret kan utnyttjas av till exempel fastighetsägare och disponenter då de väljer en sakkunnig till att utreda sådana misstankar om sanitära olägenheter som orsakas av en

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

fastighet, även då kommunala hälsoskyddsmyndigheten inte deltar i utredningen.

Den i lagen föreskrivna övergångsbestämmelsen gäller för de sakkunniga med tillräcklig sakkunnighet som före lagens ikraftträdande den 1 mars 2015, för den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har påvisat tillförlitligheten av undersökningsmetoderna i enlighet med 49 § i den lag som då var i kraft. Sakkunniga i fråga kan fortfarande tjänstgöra med denna uppgift under 24 månader efter att lagen trädde i kraft, fram till den 28 februari 2017. Övergångsbestämmelsen gör det möjligt för dem som ämnar börja i branschen eller som saknar ett utifrån kraven i hälsoskyddslagen föreskrivet personcertifikat att uppsöka utbildning och få certifiering, om de så vill. *Enligt övergångsbestämmelsen* ska de certifieringar för experter på hälsoriktigt byggande som uppfyller kraven i lagen före hälsoskyddslagen trädde i kraft ändå vara i kraft för den tid som fastställts i besluten om certifikaten varefter certifieringen ska förnyas på det sätt som förutsätts i hälsoskyddslagen 49 d § 1 mom.

3. Kompetensmål för och innehåll i förberedande utbildning

I bilaga 3 till förordningen om boendehälsa fastställs kompetenskraven för utomstående sakkunniga, samt grundutbildningen och den kompetens som krävs för behörighet för experter på hälsoriktigt byggande (RTA), experter på inomhusluft (SISA) och konditionsgranskare med kunskap om fuktskador (KVKT).

Kompetenskraven omfattar följande delområden av kompetens:

- A. Föreningar i inomhusluft, effekter på hälsan, undersökningar och bekämpning
- B. Byggnadsfysik, fysikaliska förhållanden, metoder för konditionsundersökningar, konstruktions- och produktionsteknik och juridik
- C. Ventilation och ventilationsteknik

samt ett lärdomsprov för experter på hälsoriktigt byggande. Allmänna innehåll samt delmål och minimum antal studiepoäng fastställs för alla dessa i förordningen. Ett studiepoäng (sp) motsvarar 27 timmar arbete, som studeranden ska utföra, varav minst 30 % ska vara närundervisning. Med närundervisning avses undervisning där man kan vara i kontakt med läraren i en undervisningslokal, t.ex. ett klassrum, laboratorium, en plats på fältet eller genom en distansförbindelse. Att se på undervisningsvideor eller föreläsningssvideor godkänns dock inte som närundervisning, om man inte kan samtala med läraren.

I sammanfattande tabell 1 anges i form av studiepoäng omfattningarna av de kompetensområden som krävs av utomstående sakkunniga. Det är att observera att i utbildningarna till olika kompetenser har kompetenshelheterna av samma omfattning men inte nödvändigtvis helt samma innehåll, eftersom kompetensmålen och befattningsbeskrivningarna för dem som vill göra sig kompetenta delvis är olika.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Sammanfattande tabell 1. Kompetenskraven för utomstående sakkunniga (studiepoäng = sp) per kompetensområde.

Modul	RTA, sp	SISA, sp	KVKT, sp
Föroreningar i inomhusluften			
a. Kemiska	3	3	3
b. Biologiska och mikrobiologiska	5	5	2
Undersökningsmetoder			
a. Kemiska	1	1	0,5
b. Biologiska och mikrobiologiska	2	2	0,5
Effekter på hälsan	2	2	1
Inomhusmiljön tot.	13	13	7
Byggnadsfysik och fysikaliska förhållanden	5	5	5
Metoder för undersökning av en byggnads skick	4	2	5
Konstruktionsteknik	2	-	4
Byggnadsproduktion	1	1	1
Juridik	2	1	2
Ventilation och ventilationsteknik	3	3	3
Reparationsbyggnade tot.	17	12	20
TOTALT	30	25	27
Lärdomsprov	15	rapport¹	rapport²

¹ För en expert på inomhusluft ingår utredningsrapporter om inomhusluft i studieplanen (nämns inte i förordningen)

² För konditionsgranskare med kunskap om fuktskador ingår undersökningsrapporter om konditionen av byggnader i studieplanen (nämns inte i förordningen)

En expert på hälsoriktigt byggande ska genomföra ett lärdomsprov på minst 15 sp med vilket denne visar sig förstå betydelsen av olika delområden inom helheten för byggnadshälsa. Ett RTA-arbetsprov kan vara t.ex. en inomhusklimatutredning, en konditionsundersökning av en byggnad inklusive alternativa reparationsbedömningar, en forskningspublikation om ett tema i byggnadshälsobranschen eller en motiverad reparationsplan för en för ett skadat objekt för undanröjande av faktorer som orsakar sanitära olägenheter.

Layouten på ett lärdomsprov kan vara antingen

- 1) en utifrån allmänna anvisningar utarbetad undersökningsrapport om inomhusklimat och skicket av en byggnad,
- 2) enligt någon publikationsserie, om det publiceras i den,
- 3) en undersökningsrapport enligt allmänna anvisningar för RTA-utbildning eller
- 4) en reparationsplan och en motiverad skriftlig sammanfattning av den.

I studieprogrammet för experter på inomhusluft och konditionsgranskare med kunskap om fuktskador ingår ett lärdomsprov, med vilket den praktiska kompetensen i olika delområden identifieras och sammanbinds till en helhet. För en expert på inomhusluft kan lärdomsprovet vara t.ex.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

- en övning i att undersöka inomhusmiljöagens i ett krävande mångproblematiskt objekt samt en personligen utarbetad undersökningsrapport om inomhusmiljön eller
- en av experten på inomhusluft självständigt utarbetad undersökningsrapport om inomhusmiljöagens i ett mångproblematiskt och/eller omfattande objekt och för konditionsgranskare med kunskap om fuktskador t.ex.
- en övning i att undersöka konditionen av ett krävande mångproblematiskt objekt samt en personligen utarbetad undersökningsrapport om konditionen av objektet eller
- en av experten på inomhusluft självständigt utarbetad undersökningsrapport om ett mångproblematiskt och/eller omfattande objekt

Vägledning för och bedömning av lärdomsprov:

- lärdomsprov kan vägledas av en person, eller en grupp personer som tillsammans kan uppvisa en kompetens som motsvarar alla de studiehelheter som krävs för kompetensen och där var och en har erfarenhet av att vägleda lärdomsprov och där huvudledaren har minst fem års erfarenhet.
- lärdomsprov kan bedömas av en person, eller en grupp personer som tillsammans kan uppvisa en kompetens som motsvarar alla de studiehelheter som krävs för kompetensen och där var och en har minst fem års erfarenhet av att bedöma lärdomsprov.

Även på lärdomsprov och det totala kompetensprovet kan man tillämpa ett AHOT-förfarande, dvs. en erfaren person kan för godkännande föreslå att t.ex. en högst fem år gammal undersökningsrapport om konditionen av en byggnad, respektive reparationsplan, undersökningsrapport eller lärdomsprov godkänns som lärdomsprov.

3.1. Personcertifierare

Enligt 49 c § i ändringen till hälsoskyddslagen (1237/2014) (Krav på personcertifierare) ska social- och hälsovårdsministeriet för viss tid eller tills vidare utse en aktör som certifierar personer som utomstående sakkunniga efter det att de har påvisat sin kompetens på det sätt som föreskrivits. Aktören ska upprätthålla ett offentligt datasystem över kompetenta personer där det finns anteckningar om deras kompetens under certifieringens giltighetstid.

Godkännandet av aktören kan återkallas, om förutsättningarna för godkännande upphör eller om det upptäcks väsentliga brister i certifieringen och aktören inte inom utsatt tid har rättat till sin verksamhet trots uppmaning från social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet ska utöva tillsyn över personcertifierares verksamhet.

SHM har utifrån hälsoskyddslagen utsett följande aktörer till certifierare av utomstående sakkunniga, tills vidare:

- experten på byggnadshälsa och inomhusluft, VTT Expert Services Oy
- konditionsgranskaren med kunskap om fuktskador, FISE Oy

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

3.2. Godkännande av arrangör som ordnar med förberedande utbildning till kompetens

Arrangörerna av förberedande utbildningar till kompetenser får tills vidare godkännande av certifierarna (VTT expert Services Oy och FISE Oy).

3.3. Expert på hälsoriktigt byggande och expert på inomhusluft

I fråga om den totala RTA- och SISA-utbildningen eller enskilda kompetensområden (A, B och C) godkänner VTT Expert Services Oy läroanstalter för ordnande av utbildning, enligt de kriterier som kommittén för RTA-personcertifiering har berett och godkänt. Endast de läroanstalter som ordnar total RTA-utbildning kan svara för vägledning i och godkännande av RTA-lärdomsprov kring helheten av byggnadshälsa.

Man ska ansöka med en fritt formulerad ansökan till VTT Expert Services Oy om godkännande.

Tills vidare ska godkända utbildningsarrangörer rapportera om resultaten från årligen ordnade utbildningar inklusive kvantitativa och kvalitativa resultat respektive framkomna utbildningsbehov.

Utbildningsarrangörerna ska årligen skicka kursmaterialet och uppgifter om utbildningens innehåll till VTT Expert Services Oy. VTT Expert Services Oy ska omedelbart underrättas om alla förändringar i faktorerna kring utbildningens arrangemang. Anmälningspliktiga förändringar är bl.a. de som gäller den ansvarige utbildningsledaren, undervisningspersonalen, tidsscheman, sättet för genomförande av utbildningen.

Kriterierna för arrangörer som ordnar med förberedande utbildning hittas via länken

- http://www.vttexpertservices.fi/Documents/Palvelut/Sertifointi/2015%20RTA_%20KOULUTUKSEN%20JÄRJESTÄJÄN%20VAATIMUKSET.pdf

3.4. Konditionsgranskare med kunskap om fuktskador

FISE Oy:s styrelse godkänner på förslag av kompetensnämnden utbildningar som förbereder till kompetens som konditionsgranskare med kunskap om fuktskador. De läroanstalter som ordnar med utbildning ska ansöka om godkännande för ordnande av hela utbildningen till konditionsgranskare med kunskap om fuktskador, inklusive alla moduler.

Man ska ansöka med en fritt formulerad ansökan till FISE om godkännande. Ansökan handläggs av en kompetensnämnd för konditionsgranskare med kunskap om fuktskador som ger FISE:s styrelse ett förslag i ärendet. FISE:s styrelse beslutar om godkännandet av utbildningen.

Tills vidare ska godkända utbildningsarrangörer rapportera om resultaten från årligen ordnade utbildningar inklusive kvantitativa och kvalitativa resultat respektive framkomna utbildningsbehov.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Utbildningsarrangören ska även då utbildningen ordnas med samma innehåll skicka årligen uppdaterade uppgifter om utbildningen till FISE. FISE ska omedelbart underrättas om förändringar i de faktorer som förutsätter att de godkänns. Anmälningsskyldiga förändringar är bl.a. de som gäller den ansvarige utbildningsledaren, undervisningspersonalen, tidsscheman, sättet för genomförande av utbildningen.

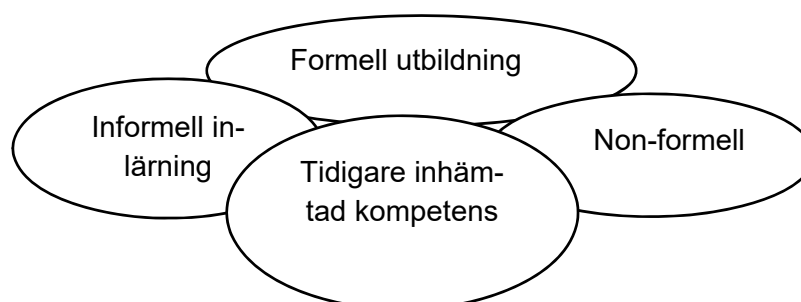
Kriterierna för arrangörer som ordnar med förberedande utbildning hittas via länken

- http://www.fise.fi/default/www/suomi/patevyyskoulutusta/hyvaksymismenettely_kosteusvaurion_kuntotutkijan_koulutukselle/

4. AHOT, identifiering och godkännande av tidigare inhämtad kompetens

En person kan ansöka om godkännande av en kompetens oberoende av var eller hur kompetensen har inhämtats. Kompetensen ska motsvara kompetenskraven i läroplanen för ett examensprogram eller de som särskilt fastställs i författningar. Inläringen sker i många miljöer såsom inom utbildningssystemet, närings- och annat arbetsliv, privatlivet och på fritiden. Betyg över kompetens fås stryks regel bara via sådan undervisning och kompetens som skett inom utbildningssystemet. Betydelsen av inläring utanför utbildningssystemet har framhävts under de senaste åren och det har blivit aktuellt att erkänna detta.

Inläring utanför det officiella utbildningssystemet indelas ofta dessutom i två delar, inofficell (non-formell) inläring och vardaglig (informell) inläring. Inofficell inläring definieras som en form av systematisk och vägledad inläring på vilken man också kan få betyg, men utbildningen ingår inte i utbildningssystemet. Vardaglig inläring igen sker på arbetet, inom organisationer eller under aktiviteter genom fritidsintressen och på fritiden.

Schema 1. Källa: Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen koulutusjärjestelmässä (Erkännande av tidigare inhämtade kunskaper i utbildningssystemet), Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2004:27.

(http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2004/liitteet/opm_212_tr27.pdf?lang=fi)

I fråga om utomstående sakkunniga kan genomförandet av kompetensmålen för de olika kompetenshelheterna A, B och C inom byggnadshälsa bedömas genom AHOT-förfaranden. Examina föråldras inte. Detta inne-

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

bär till exempel ansökningsbehörighet, som examen medför. För kompetenser utifrån sådana examina och arbetserfarenheter som är äldre än sju år ska kompetensen granskas i relation till prestationstiden, utbildningsbranschen och kunskapernas art.

4.1. Hur ansöker man till ett AHOT-förfarande?

En person som vill inhämta godkännande för tidigare inhämtad kompetens ska till en godkänd utbildningsarrangör skicka en ansökan till förberedande utbildning till kompetensen, eller annars till enbart ett AHOT-förfarande, när förberedande utbildning erbjuds. Till ansökan ska bifogas en AHOT-blankett för kompetensen i fråga som fyllts i till de delar som man vill underställa AHOT-förfarandet samt relevanta bilagor. AHOT-blanketten innehåller kravmålen för kompetensen inom alla kompetensområden (A, B och C).

Till AHOT-blanketten ska man bifoga

- ett examensbetyg som visar examen, läroanstalten och studieperioderna jämte omfattningar och vitsord samt prestationstiden
- en meritförteckning (arbetserfarenhet och tilläggsutbildning samt en eventuell förteckning över rapporter eller publikationer)
- en beskrivning av studieperioden (innehåll, genomförandesätt och omfattning) som ingått i en examen för vilken ett godkännande ansöks och med vilken man genom förberedande utbildning för kompetens vill ansöka om utbyte
- betyg från och beskrivningar av tidigare tilläggsutbildningar (innehåll, genomförandesätt och omfattning) med vilka man genom förberedande utbildning för kompetens vill ansöka om utbyte
- de betyg från tidigare utbildningar för personcertifikat med vilka man genom förberedande utbildning för kompetens vill ansöka om utbyte
- arbetsbetyg till de delar för vilka man genom förberedande utbildning för kompetens ansöker om utbyte
- högst fem år gamla lärdomsprov, publikationer och rapporter till de delar för vilka man genom förberedande utbildning för kompetens ansöker om utbyte

AHOT-blanketterna finns i bilagorna 1–3 till denna anvisning:

- AHOT-RTA-blankett Bilaga 1
- AHOT-SISA-blankett Bilaga 2
- AHOT-KVKT-blankett Bilaga 3

4.2. Vem kan godkänna utbyten via AHOT-förfarandet?

Kompetensområdena (A, B och C) AHOT:

1. den undervisningsperson vid arrangörsinstansen för förberedande utbildning för kompetens som vid examensutbildning svarar för undervisningen under studieperioden som ersätts, om personen har minst fem års erfarenhet av såväl undervisning, bedömning av studier som AHOT-förfarande vid examensutbildning
2. ledaren för förberedande utbildning för kompetens, om denne kan uppvisa kompetens som motsvarar studiehelheten och har minst

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

- fem års erfarenhet av såväl undervisning, bedömning av studier som AHOT-förfarande vid examensutbildning
3. en person utanför arrangörsinstansen för förberedande utbildning för kompetens, om denne kan uppvisa kompetens som motsvarar studiehelheten och har minst fem års erfarenhet av såväl undervisning, bedömning av studier som AHOT-förfarande vid examensutbildning

AHOT för lärdomsprov:

4. vid AHOT-förfarande för lärdomsprov kan godkännandet fattas av en person som kan uppvisa kompetens som motsvarar alla studiehelheter som krävs för behörigheten och har minst fem års erfarenhet av såväl undervisning, bedömning av studier som AHOT-förfarande vid examensutbildning
5. vid AHOT-förfarande för lärdomsprov kan godkännandet fattas av en grupp personer som tillsammans kan uppvisa kompetens som motsvarar alla studiehelheter som krävs för behörigheten och där var och en har minst fem års erfarenhet av såväl undervisning, bedömning av studier som AHOT-förfarande vid examensutbildning

Läroplanerna för kompetensområdena för sakkunniga med anknytning till såväl byggnaders hälsosamhet som reparation av fuktskador och inneluftproblem ska avseende kompetensmålen och såväl ämnesinnehållet som undervisningens nivå vara enhetliga i alla läroanstalter som ger utbildningen. Studier inom utbildningsprogram som olika utbildningsinstanser genomför ensamma eller under samarbete ska åtminstone vara godtagbara för examensundervisning vid yrkeshögskolorna så att genomförda studier kan godkännas som en del av grundexamens och fortsatta studier. Vid tilläggs- och kompletterande utbildning ska man således uppnå minst samma kompetensnivå som vid motsvarande examensutbildning för byggnadshälsa.

- 4.3. Hur mycket kompenserande kompetens kan godkännas genom AHOT-förfarandet?

En sakkunnig ska se till att dennes kompetens hela tiden är aktuell. Eftersom det inom delområdena av reparationsprocessen för fuktskador och stryks inomhusmiljön hela tiden kommer fram ny information har man vid RTA-utbildningens pilot AHOT-förfarande godkänt att högst fem år gamla slutexamensarbeten eller publikationer gällande byggnadshälsa kan antas som avhandlingar för RTA studier. Det innehåll i studier i byggbranschen som ingått i tidigare slutförda examensutbildningar har för vissa studieperioder motsvarat kompetenskraven för utomstående sakkunniga. För examensutbildningar i byggbranschen har prestationer vid studier i byggnadsfysik och reparationsbyggande oftast godkänts som motsvarande studier. Kompetensen kring inomhusmiljöer har mest ersatts med prestationer från studieperioder för examensutbildningar i miljögeologi och miljövetenskaper. Som kompetens i olika undersökningsmetoder har man godkänt såväl personcertifiering av kompetens i metoden som att genom arbete inhämtad kompetens påvisas med t.ex. en undersökningsrapport om en byggnads skick.

Utbyttbarheten kan vara att en total prestation godkänns, eller delvis så att man inte behöver stryks delta i undervisning, men att kompetensen ska

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

påvisas för arrangören av förberedande utbildning med att man t.ex. tementar ett motsvarande kompetensområde eller gör en undersökning och rapporterar om den. Om utbyttbarheten redan har godkänts vid antingen förberedande utbildning eller genom ett AHOT-förfarande vid någon läroanstalt, så ska den samtidigt godkännas vid alla läroanstalter som ger förberedande utbildning för kompetens.

5. Ansökan om personcertifikat

För experter på hälsoriktigt byggande och experter på inomhusluft ska VTT-personcertifikat ansökas via webbtjänsten [Omasertifikaatti.fi](https://omasertifikaatti.fi). Till den elektroniska ansökan ska man bifoga intyg på certifieringsutbildning, slutavhandling, ett ansiktsfoto, CV och vid behov även arbetsintyg. Man registrerar sig som användare på adressen www.omasertifikaatti.fi. I fortsättningen kan man i tjänsten skicka de dokument och betyg som behövs för upprätthållandet av certifikatet, uppdatera sina egna uppgifter och betala årsavgiften. Certifikatets giltighet kräver bl.a. rapportering och att man deltar i kompletterande utbildning.

En certifierad person ska årligen redogöra för sin verksamhet (t.ex. skicka undersökningsrapporter och meddela om antalet undersökningar under året). Man ska också rapportera om hur yrkesskickligheten upprätthålls. Med upprätthållande av yrkeskunskapen avses bl.a. att man minst vart tredje år deltar i utbildningar inom branschen. Sådana är konferenser och seminarier inom branschen (t.ex. seminarier om inomhusklimat, seminarier om byggnadsfysik) samt olika slags utbildningstillfällen där man presenterar nyaste forskningsinformation inom branschen.

Länk till ansökan om RTA-personcertifikat

<https://omasertifikaatti.fi/>

Länk till ansökan om SISA-personcertifikat

<https://omasertifikaatti.fi/>

En person kan raderas ur registret om innehavaren av ett personcertifikat inte regelbundet levererar uppgifter om arbetsobjekt eller kompletterande utbildning, eller inte betalar årsavgiften eller om det finns anledning att anmärka på personens verksamhet (t.ex. är inte aktiv i branschen eller att arbetets kvalitet inte motsvarar kraven). Ett personcertifikat kan återinföras i registret när personen har skickat in rapporter, betyg och uppgifter till VTT Expert Services Oy. Innehavaren till ett återkallat eller föråldrat personcertifikat kan anhålla hos VTT Expert Services Oy om att certifikatet förnyas.

För konditionsgranskare med kunskap om fuktskador ska kompetens ansökas hos FISE, via länken

http://www.fise.fi/default/www/suomi/patevyysvaatimukset_hakulomakkeet/kuntotutkimus/kosteusvauriot/vaativan_luokan_kosteusvaurion_kuntotutkija/

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Det krävs alltid att sökanden har såväl med godkänt resultat presterat en av FISE godkänd utbildning av en total omfattning på minst 27 sp för konditionsgranskare med kunskap om fuktskador som minst tre års arbetsfarenhet kring kompetensen. Behörigheten ska ansökas inom fem år efter att utbildningen slutfördes. Kompetensen fastställs av en kompetensnämnd som FISE Oy utser för ändamålet. Behörigheten fastställs för fem år i taget och det är då inte nödvändigt att rapportera om verksamheten om det inte blir behov av det t.ex. på grund av reklamationer.

När kompetensens giltighet upphör kan den förnyas efter en ansökan som ska ange att kompetensen för sökanden kvarstår. Sökanden ska påvisa att denne under de senaste fem åren har aktivt verkat med uppgifter som konditionsgranskare med kunskap om fuktskador. I ansökan ska man meddela uppdaterade uppgifter om arbetsförhållanden, arbetsfarenhet och uppdateringsutbildning (minst 10 dagar kompletterande utbildning). Till den förnyade ansökan ska man bifoga en förteckning över de undersökningsrapporter (minst 15 st.) om konditionen av objekt med fuktskador som sökanden har gett beställare under fem år. Bland dessa väljer nämnden ut tre stycken som föredras varefter de bedöms som arbetsprov.

- 5.1. Vilka läroanstalter får ge intyg på sådan utbildning och kompetens som krävs för hela behörigheten?

För experter på hälsoriktigt byggande och experter på inomhusluft ger arrangören för förberedande utbildning intyg på de kompetensområden för vilka den har godkännande av VTT Expert Services Oy. Arrangörerna av hela utbildningen ger intyg på godkända prestationer inom alla kompetensområden, inklusive lärdomsprov (RTA) eller arbeten om kompetenshelheterna, t.ex. rapporter (SISA och KVKT). Om en person som genomgått förberedande utbildning för kompetens har separata prestationer i kompetensområden från olika läroanstalter ska läroanstalten som ordnar hela den förberedande utbildningen sammanställa betyget över den totala erforderliga kompetensen inklusive lärdomsprov.

För arrangörer som ordnar med förberedande utbildning för **konditionsgranskare med kunskap om fuktskador** godkänner FISE Oy endast de som ordnar stryks hela utbildningen. Betyg eller examensbetyg från utbildning som ger kompetens ska ange de kompetensområdena som krävs för kompetensen så att de är godkända antingen med beteckningar för kompetenshelheter utifrån förordningen om boendehälsa eller med sådana särskilda bilagor till betyg där det anges vilka ordnade studiehelheter motsvarar kompetenshelheterna enligt förordning om boendehälsa.

- 5.2. Inverkan av tidigare kompetens på verksamheten som sakkunnig

Kompetenskraven omfattar följande delområden av kompetens:

- A. Föreningar i inomhusluft, effekter på hälsan, undersökningar och bekämpning
 - B. byggnadsfysik, fysikaliska förhållanden, metoder för konditionsundersökningar, konstruktions- och produktionsteknik och juridik
 - C. Ventilation och ventilationsteknik
- samt ett lärdomsprov för experter på hälsoriktigt byggande.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

En person med grundutbildning med anknytning till delområde A kan förmodas ha bättre färdigheter att undersöka och tolka resultat i fråga om kvaliteten på inomhusluften i byggnader. På motsvarande sätt kan en person med grundutbildning med anknytning till delområde B stryks förmodas ha bättre färdigheter att utifrån resultaten undersöka och tolka en byggnads skick. En person med grundutbildning med anknytning till delområde C genomför byggnadstekniska undersökningar bäst och kan bedöma skicket av byggnadstekniska system. Med utbildningen för experter på hälsoriktigt byggande får alla färdigheter att förstå betydelsen av undersökningar som utförs av andra branscher, när man bedömer orsakerna till skador, omfattningen och allvarligheten av dem samt möjligheten att reparera dem. Dessutom ökar varje persons personliga arbetserfarenhet av såväl undersökningar av fuktskador som planering och genomförande av reparationer dennes färdigheter att verka som sakkunnig. Det bästa slutresultatet fås när man samarbetar med olika specialister inom olika branscher.

Experterna på hälsoriktigt byggande kan ensam tjäna som utomstående sakkunniga vid myndighetstillsyn till hjälp för hälsoskyddsmyndigheten och experterna på inomhusluft tillsammans med konditionsgranskarna med kunskap om fuktskador. Vid enkla och klart begränsade utredningar kunde man undantagsvis anlita en sakkunnig som är inkommen i undersökningar av inomhusluft eller en konditionsundersökare som är inkommen i fuktskador även ensam, om myndigheten anser detta vara ändamålsenligt. För krävande objekt borde man ändå anlita utomstående sakkunniga såsom avses i hälsoskyddslagen. Det är värt att observera att utredningar av skicket av byggtkniska faktorer såsom konstruktioner och funktionen och konditionen av byggnadstekniska system kräver att de sakkunniga har utbildning i byggbranschen. Samarbetet mellan sakkunniga från olika branscher är viktigt i till exempel arbetsgrupper för inomhusluft när det gäller mångproblematiska objekt.

6. Uppgifterna för utomstående sakkunniga

I bestämmelserna i hälsoskyddslagen är bedömning av sanitära olägenheter, identifiering och verifiering av skador samt förhindrande av sanitära olägenheter centrala begrepp. Här är det fråga om sanitära olägenheter som framträder när en byggnad används och att bedöma dem. På eventuella sanitära olägenheter i existerande byggnader tillämpas hälsoskyddslagen och denna förordning. På reparationsarbeten för undanröjande av sanitära olägenheter tillämpas markanvändnings- och bygglagen, till exempel när ett projekt för reparationsbyggande planeras och handläggs vid byggnadstillsynsmyndigheten för beviljande av tillstånd.

Tillsynsmyndigheten har hela ansvaret vid bedömningen av sanitära olägenheter även om den anlitar sakkunniga till hjälp. Sakkunniga agerar således inte självständigt utan utför hjälpande uppgifter kring utredningar av sanitära olägenheter, till hjälp för hälsoskyddsmyndigheten. Utomstående sakkunniga kan anlitas i utredningar av sanitära olägenheter när det gäller att utföra mätningar, göra provtagningar, bedöma eller undersöka en hel byggnads skick samt leda mer omfattande och svårare undersökningar för utredning av sanitära olägenheter i byggnader.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Det smidigaste sättet att sköta samarbetet mellan parterna, utomstående sakkunniga och myndigheten är att den som ansvarar för olägenheten (oftast fastighetens ägare) utifrån myndighetens åläggande beställer det nödvändiga utredningsarbetet av en utomstående sakkunnig och rapporterar om resultaten till myndigheten, till exempel på det sätt som anges i följande processschema. Samarbetet och dialogen mellan myndigheten och utomstående experter är dock viktigt för att utredningen ska allokeras rätt och utredningens resultat förmedlas till myndigheten på rätt sätt.

Tillsynen utifrån hälsoskyddslagen är användning av offentlig makt. Vid bedömning av sanitära olägenheter kan man inte alltid tillämpa de exakta gränsvärdena av åtgärdsgränserna. Från fall till fall är bedömningen av sanitära olägenheter förknippad med tolkning av åtgärdsgränser och det är kommunala hälsoskyddsmyndigheten som utifrån dem och alla erhållna forskningsresultat och efter totalt övervägande beslutar sig om förekomsten av sanitära olägenheter. Den utomstående sakkunnige bedömer skadorna och föroreningskällorna i byggnaden samt om de transporteras till inomhusluften och jämför mätresultaten med anvisningarna respektive åtgärdsgränserna för tolkning av sanitära olägenheter.

Sakkunniga som fastställts vara kompetenta kan även annars anlitas i uppgifter kring utredande av genom lag beskrivna sanitära olägenheter, beroende på den sakkunniges grundutbildningsbakgrund och annat kunskande. När fastighetsägare på egenhand börjar utreda problem med inomhusluften i byggnader kunde de anlita dessa sakkunniga. Sakkunniga kan dessutom anlitas till exempel vid bedömning av tillräckligheten såväl av omfattningen av reparationsbehovet som av planerade åtgärder till följd av sanitära olägenheter.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Hälsoskyddsmyndig-
hetenFastighetsägaren
/-innehavarenUtomstående
sakkunnigByggnads tillsyns-
myndigheten**Anhängiggörande av misstanke om sanitär olägenhet**

Missstanke om sanitär olägenhet görs anhängig hos hs-myndigheten.

Första bostadsinspektionen

Hs-myndigheten gör den första inspektionen av bostaden, varvid parterna har rätt att närvara. Inspektionen görs oftast sinnesmässigt och utan att söndra ytor. Inspektionen är avgiftsfri.

Fastställande av ytterligare undersökningar och eventuellt åläggande att utreda sanitär olägenhet

Hälsoskyddsmyndigheten avgör om uppgifterna som behövs för fastställande av sanitär olägenhet, eller om det behövs ytterligare utredningar.

Vid behov ålägger hs-myndigheten fastighetsägaren att ge ytterligare utredningar för bedömning av sanitär olägenhet. Den som utför utredningarna ska uppfylla kraven i 49 § d.

Den sakkunnige utför nödvändiga undersökningar och skickar undersökningsrapporten till fastighetsägaren. Samarbetet mellan hälsoskyddsmyndigheten och fastighetsägaren är viktigt.

Fortsatta undersökningar och bedömning av dem

Hs-myndigheten bedömer tillräckligheten av ytterliga utredningar och kontrollerar att undersökningarna har utförts av en i 49 § d avsedd sakkunnig och att metoder som använts har varit tillförlitliga. Hs-myndigheten avgör om det finns en sanitär olägenhet i utrymmet.

Fastighetsägaren ska skicka ytterligare utredningar till hälsoskyddsmyndigheten.

Bedömning av den sanitära olägenheten och åläggande att undanröja eller begränsa den

Om det finns sanitära olägenheter ålägger hs-myndigheten att de ska undanröjas eller begränsas. Vid behov kan användningen av byggnaden begränsas eller helt förbjudas.

Fastighetsägaren ska vidta åtgärderna som myndigheten har ålagt. I fråga om reparationer ska ägaren på grund av bygglovsövervägande vara i kontakt med byggnadstillsynsmyndigheten.

Man kan anlita utomstående sakkunniga till hjälp vid bedömningen av reparationsbehovets omfattning och tillräckligheten av planerade åtgärder till följd av den sanitära olägenheten.

Om det för undanröjande av den sanitära olägenheten behövs tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen, reglerar denna lag om nödvändiga åtgärder, åtgärdernas svårighetsgrad och kompetensen hos relevanta sakkunniga. Vissa reparationer är sådana att de inte kräver tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen.

Åtgärderna för att undanröja eller begränsa den sanitära olägenheten

Hälsoskyddsmyndigheten bedömer om de gjorda åtgärderna varit tillräckliga för att avlägsna den sanitära olägenheten. För utredning av ärendet kan finnas behov av att utföra inspektion och andra utredningar på platsen.

Fastighetsägaren genomför nödvändiga åtgärder för att avlägsna den sanitära olägenheten och skickar en redogörelse för åtgärderna till hälsoskyddsmyndigheten.

Om den sanitära olägenheten har avlägsnats, upphör ärendets behandling. Om olägenheten inte har avlägsnats, fortsätter åtgärderna för utredning, undanröjande eller begränsande.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Utdrag ur Lagen om ändring av hälsoskyddslagen 1237/2014*27 § Sanitär olägenhet i bostad och annat vistelseutrymme*

Om det i en bostad eller något annat vistelseutrymme förekommer buller, vibrationer, lukt, ljus, mikrober, damm, rök, för mycket värme eller kyla, fukt, strålning eller annat därmed jämförbart i den omfattning att detta kan medföra sanitär olägenhet för den som vistas i bostaden eller utrymmet, ska åtgärder för att utreda, avhjälpa eller begränsa olägenheten och de faktorer som föranlett den vidtas utan dröjsmål.

Om olägenheten orsakas av konstruktionerna eller isoleringen i den byggnad där bostadslägenheten eller vistelseutrymmet finns eller av grundläggande system som byggnadens ägare är ansvarig för, ska byggnadens ägare svara för att olägenheten avhjälpas, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Om den sanitära olägenheten dock beror på sådan användning av bostaden eller vistelseutrymmet som inte är sedvanligt bruk, svarar bostadens eller vistelseutrymmets innehavare för avhjälpandet av den sanitära olägenheten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förelägga den som är ansvarig för olägenheten att utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för att utreda, avhjälpas eller begränsa den sanitära olägenheten och de faktorer som har föranlett den.

Om den sanitära olägenheten är uppenbar och det finns anledning av misstänka att den medför omedelbar fara, olägenheten inte går att rätta till eller om hälsoskyddsmyndighetens föreläggande att olägenheten ska avhjälpas inte har iakttagits och inga andra åtgärder i enlighet med denna lag anses tillräckliga, kan hälsoskyddsmyndigheten förbjuda eller begränsa användningen av bostaden eller vistelseutrymmet.

De förelägganden som avses i denna paragraf ska basera sig på en inspektion utförd av hälsoskyddsmyndigheten och på tillräckliga och tillförlitliga mätningar, prover, undersökningar, utredningar eller observationer. För utredning av en sanitär olägenhet kan det dessutom meddelas ett föreläggande om att en konstruktions skick ska undersökas.

49 § Anlitande av utomstående sakkunniga vid hälsoskyddstillsynen

En utomstående sakkunnig som utför undersökningar och utredningar av en bostad eller ett annat vistelseutrymme för myndighetstillsynen enligt denna lag ska ha den kompetens som behövs för att utreda de kemiska, fysikaliska och biologiska faktorer som orsakar sanitär olägenhet. Mätningar, undersökningar och utredningar ska utföras och prov tas på ett tillförlitligt sätt och med ändamålsenliga metoder.

Om det för myndighetstillsynen krävs en utomstående sakkunnig för att utföra sådana mätningar, undersökningar och utredningar eller ta sådana prov som den kompetens som avses i 49 d § 1 mom. inte är lämplig eller ändamålsenlig för, ska för uppgiften anlitas en person som i övrigt är kompetent. Om en ovannämnd utomstående sakkunnig som assistent anlitar en person som inte har påvisat sin kompetens på det sätt som anges i 49 d § 1 mom., svarar den utomstående sakkunnige för att undersökningarna och utredningarna har utförts på ett sakkunnigt och kompetent sätt.

På en utomstående sakkunnig tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför undersökningar och utredningar enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

49 c § Krav på personcertifierare

Social- och hälsovårdsministeriet ska för viss tid eller tills vidare utse en aktör som certifierar personer som utomstående sakkunniga efter det att de har påvisat sin kompetens på det sätt som föreskrivs i 49 d § 1 mom.

Aktören ska ha

- a) tillräcklig och sakkunnig personal för att genomföra certifieringen,
- b) andra förutsättningar för att i praktiken kunna ordna certifieringsverksamhet,
- c) en i fråga om verksamhet och ekonomi oberoende ställning i förhållande till dem som ska certifieras.

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

Ansökan om att bli utsedd till personcertifierare görs hos social- och hälsovårdsministeriet. Ansökan ska innehålla en utredning över att de krav som anges i 2 mom. är uppfyllda. I beslutet om att utse en aktör till personcertifierare fastställer social- och hälsovårdsministeriet arrangemangen i anslutning till certifieringen och ställer vid behov närmare villkor för verksamheten.

Det beslut som avses i 1 mom. kan återkallas, om förutsättningarna för godkännande upphör eller om det upptäcks väsentliga brister i certifieringen och aktören inte inom utsatt tid har rättat till sin verksamhet trots uppmaning från social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet ska utöva tillsyn över i 1 mom. avsedda personcertifierares verksamhet.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på dem som utför personcertifiering enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

49 d § *Certifiering av en person som utomstående sakkunnig*

En person som avses i 49 § 1 mom. ska visa sin kompetens genom att med godkänt resultat genomgå den utbildning och det kompetenstest som social- och hälsovårdsministeriet kräver eller genom att skaffa godkännande för motsvarande kompetens som har inhämtats tidigare genom utbildning eller arbetserfarenhet. Närmare bestämmelser om innehållet i och omfattningen av den utbildning som ska genomgåas för att visa kompetensen samt om den arbetserfarenhet eller den övriga kompetens som krävs utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

En aktör som avses i 49 c § ska bedöma en persons kompetens för att vara utomstående sakkunnig samt registrera godkänd kompetens i sitt offentliga datasystem för den tid som certifieringen gäller. Registreringen bestyrker att personen är certifierad som utomstående sakkunnig. Dessutom ska certifieraren ge personen ett intyg som bevis på certifieringen. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer ett formulär för intyget. Certifieringen är i kraft 5 år och när tiden har löpt ut ska certifieraren utplåna registeruppgiften i datasystemet, om certifieringen inte förnyas.

Social- och hälsovårdsministeriet kan besluta att registeruppgifterna ska utplånas i datasystemet, om personen inte längre uppfyller kompetenskraven eller upprepade gånger underlåter att iaktta det oberoende som krävs i uppgifterna eller saklig rapportering eller adekvata mät- och undersökningsmetoder. Certifieraren ska utplåna registeruppgifterna i datasystemet. Innan uppgifterna utplånas ska personen dock ges tillfälle att avhjälpa en brist i sin kompetens, om inte bristen är så väsentlig att det inte är möjligt att avhjälpa den inom en skälig tid.

En utomstående sakkunnig ska upprätthålla sin yrkeskunskap genom bedömningar av de sanitära förhållandena i bostäder eller andra vistelseutrymmen, genom utbildning eller på ett sätt som är jämförbart med dessa, för att certifieringen ska kunna förnyas. Den sakkunnige ska visa upp en utredning över upprätthållandet av yrkeskunskapen när han eller hon ansöker om förnyande av certifieringen hos en aktör som avses i 49 c §.

56 § *Ändringssökande*

Ändring i social- och hälsovårdsministeriets beslut enligt 49 c § 1 och 4 mom. och 49 d § 3 mom. får sökas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut av förvaltningsdomstolen som gäller ett beslut enligt 49 c § 1 och 4 mom. får sökas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Omprövning av ett sådant beslut av en certifierare som avses i 49 d § 2 och 4 mom. får begäras hos social- och hälsovårdsministeriet på det sätt som anges i förvaltningslagen. Ändring i ett beslut som har meddelats med anledning av begäran om omprövning får sökas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Ändring i förvaltningsdomstolens beslut som gäller ett beslut enligt 49 d § 2 mom. får sökas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.

En utomstående sakkunnig som har tillräcklig sakkunskap och kompetens och som i enlighet med den 49 § som gällde vid lagens ikraftträdande har visat den kommunala hälsoskyddsmyndigheten att de undersökningsmetoder som han eller hon använder är tillförlitliga får vara verksam som utomstående

Dnr 2731/06.10.01/2016

11.4.2016

sakkunnig för hälsoskyddsmyndigheten i 24 månader efter ikraftträdandet.

Personcertifieringar som uppfyller kraven enligt denna lag och som har godkänts före lagens ikraftträdande är giltiga den tid som anges i de beslut som meddelats om certifieringarna.